

Z'N LAATSTE REIS

Z'n laatste reis was het!
 Van het circus in Scheveningen naar het spoorwegemplacement. Bijna heeft hij den tocht nog voltooid.
 Het was te ver en te veel voor hem.
 Bij het hek zakte hij ineem. Het logge zware lijf zonk neer. De goedige, trouwe oogen keken moedeloos naar het beweeg en gedoe van menschen om zich heen.
 Jenny kon niet meer opstaan.
 Alle hulpmiddelen werden te baat genomen om hem overeind te helpen, maar 't was tevergeefs; Jenny was aan het einde van z'n levenskrachten; zijn taak was af.
 Meer dan een eeuw was hem toebedeeld, had hij gediend, gewerkt, gesloofd, gezwoegd, aan de grillen van de menschen voldaan en, moegezworven, zeeg hij ten leste neer, aan het uiterste van zijn krachten, legde hij zich neer om... te sterven, ver van z'n geboortegrond.
 Meer dan een eeuw geleden ter wereld gekomen, mischien ergens in de oerwouden, in de weelderige natuur van het tropenland.
 Spelend bij z'n zwaarlijvige moeder, in jeugdige dartelheid z'n groeiende krachten metend aan tak en tronc.
 Plots op listige wijze gegrepen en gevangen door menschenhand, meegevoerd uit de wildernis naar de wereld van beschaving en cultuur.
 Geleerd en gedresseerd, getemd en gedwee gemaakt, afgericht tot een leven van dienen in onderworpen gehoorzaamheid.
 Meegevoerd van land tot land, van stad tot stad, van circus tot circus, overal hetzelfde spel, hetzelfde werk.
 Bewonderd om z'n bouw, z'n logge lijf en pooten, z'n reuzenkracht.
 Toegejuicht om z'n kunststukjes, z'n scherpzinnigheid, z'n bekwaamheid in het volbrengen van wat hem met het uiterste geduld was bijgebracht.
 Geprezen om zijn gewilligheid, z'n trouwe aanhankelijkheid, z'n gedweeë gehoorzaamheid.
 Beloofd met lekkers en versnapering, gestreeld en aangemoedigd, als het hem wel eens teveel werd.
 Hij vergat z'n jeugd en z'n wouden, z'n moeder en z'n wildernissen; hij verloor z'n vrijheidsdrang en z'n natuurlijke geaardheid. Z'n slurf werd ten slotte alleen maar middel tot vermaak en tot arbeid.
 Hij hechte zich aan die hem verzorgden en van wie hij om levensbehoud afhankelijk was.
 Ollifant was hij, wonderbeest voor de beschaafde wereld.
 Ollifant, aangehaapt door de lieve straatjeugd, als hij onder hoede van de oppassers door de drukke straten van een wereldstad z'n logge schreden richtte.
 Ontzag had hij overal, waar hij kwam; dat dankte hij aan z'n imposante verschijning, aan z'n indrukwekkenden, gewichtigen gang, het vervaarlijk zwaaien met z'n lange slurf. Zelfs toen z'n moede lijf neergleed aan de grenzen van het spoorwegemplacement, boezemde z'n geweldig lichaam den menschen ontzag in. En z'n gewicht van vierduizend kilo bezorgde hun heel wat moeite en inspanning.
 En toen ze het stervende dier eindelijk, na veel gezeul en gesjor, vervoerd hadden naar den Dierentuin, vond het op het voor hem gespreide stroobed z'n levenseinde.
 Moegezworven, uitgeleefd, stierf hij bij het verrichten van z'n laatste plichten.
 Arme Jenny, tragisch levenseinde van een zoo veel bewogen leven!
 En nu zit men nog met het massale cadaver.
 Wat zal er mee gebeuren? Verbrand, op het abattoir?
 Neen, Jenny heeft beter lot verdiend.
 Straks zal hij misschien in eere gehouden worden, wanneer in het schoolmuseum telkenmale de kinderen in klassen langs zijn gestalte schuiven en onder aandachtige stilte door den geleider hooren vertellen van het tragiekvolle leven van Jenny, toonbeeld van trouw, gehechtheid en edelaardige dierengezindheid.
 Zoo was Jenny uit het circus van Sarassani!

H. W. Aalders

608

Moskou in 1812

MOSKOU

15 September 1812

Het Grootte Leger, achter de vlugge, ver vooruit gedrongen verkenningsgroep aanmarcheerend, naderde Moskou meer en meer. Reeds doemden boven de oneindige steppe vage vormen op uit den grauwen horizon. Een gemurmel ontstond in de rijen. De riemen van de chako's werden aangetrokken, de koppel vaster gesnoerd, de voeten gingen vlugger. Toen zich uit de grauwe vormen vreemde torens en wonderlijke gebouwen begonnen af te teekenen, was het leger niet meer te houden. De rijen werden verbroken; een woeste horde woelde op Moskou aan. Ieder rept zich om bij de eersten te zijn. De buit lag immers voor hen open. Eindelijk, na maanden lang trekken door de eenzame, doodsche Russische steppen, zouden zij als overwinnaars een stad binnenstormen en plunderen kunnen.
 Met vertrokken gezichten, waarin de felle oogen gloeiden van roofzucht, snelden zij op de stad toe. Duizenden voeten dreunden hun dof rumoer op den weeken vertrapt grond. Een gehuil vervulde de lucht, dreigend en dierlijk. Eigenlijk waren zij niet anders dan een troep wolven, een eendelooze, opdringende troep hongerende roofdieren. Op hun lippen stond schuim, de oogen waren bloed-beloopen. Het geweer, waarop de bajonet geplant stond, droegen zij als bij stormloop in de handen. Zij joegen elkander ermee op tot nog wilder ren. Wie struikelde, werd door de wapens der achterkomenden gewond en onder den voet geloopt. De eersten drongen door de poort. Een stille straat lag vóór hen. Zij hadden geen tijd tot verwondering. Hun geweerkolven beukten reeds op een deur. Doch deze week vanzelf open. Ook nu merkten zij het vreemde niet op. Zoekend, speurend, stormden zij naar binnen. Het geheele huis was leeg, verlaten en hol. Vloekend stommelden zij terug.
 De straat was nu vol gewemel van binnenstormende soldaten. Voor een café verdrongen zich honderden, tierend drongen de buitenstaanden op. Doch zij die binnen gekomen waren wilden er weer uit. Er was niets te vinden.
 Overal waren de woningen hol en leeg. Geen mensch, geen dier ontmoetten zij. Nergens was iets te rooven. Nergens ook was voedsel, nergens iets waaraan zij zich konden zat drinken en deze vreemde, verlaten doodenstad vergeten. Er was geen bloed van angstig zich verdedigende burgers te verbrassen, geen drank te zwelgen, geen kostbaarheden om de zakken en de ransels mee vol te propfen tot zij berstten. Er was alleen de stilte, waaraan hun rumoer zich meer en meer te pletter liep, de doodelijke stilte en de ontzetting, die hen langzamerhand overweldigde.